(A) uit het Journaal van Pasi 1580 — 1650.

„Para conocer el verdadero mérito de estos navegantes basta reflexionar con que medios
„tan mesquinos emprendian viages tan criticos: „El 27 octubre (1580) dice Sarmiento,
„observe la altura en 19° 22'; Anton Pablo en 19° 50; y Hernando Morejo en 19° 5'.
„El 5de Abril estando á los 15° 5' hube entre Sarmiento y Yo Piloto 37' de diferencia
„en la altura. Y de semejantes variedades hay en este viage exemplares á cada paso,
„con instrumentos como estos emprendian y lograban cosas tan peligrosas y grandes.

Relacion del ultimo viage al mar estrecho de Magellanes P. II p. 232 (note I.)

Van 1653 van den Navigatiens-Metal bij den Hollandiaen bekend.

Den Treasper ind Navigations-kessen Cornelis Jansz Lastmaan van Vlielandt
schrijft in zijnen Beschrijvingh van de Kunst der Stuyrlui Inverlijden (Amsterdam 1653) pag
p. 196.

„op de reys vant Experiment (namelijk Schiffs) waren wij des Stuerlijden
„in een Schijn, die al te zamen hoogte maten (als geen gheacht worde bequaem
„weer, ende ghesucht te wesen) ende een pegelijk hoogte ghemeten hebbende, hooft
„zijn hoogte vertrouwd: Ende daarop int boek (dat weghens de Heeren ghehouden
„worde) laaten aenteyckenen): 't welk tusschen het Schoon-eylaat ende
„caap de Vlair-Terre in zee zijnde, viermaal geschiedt. In deze vier
„observatien dat verschil tusschen de minste en de meeste hoogte, die ver-
„trouwt zijnde aengeteyckent is) nooyt minder als 20 minuten maar wel tot 50
„minuten toe geweest. Want daar is, op dezelve tijdt aengeteyckent:
„48° 7', 48° 8', 48° 20', 48° 34'; 48° 38', 48° 58'. „ l. c. p. 196.

Ueber den Zustand der Nautik im 19ten Jahrhundert ~~dass~~ giebt von Zach einen
sehr ausführlichen Bericht in: Zach's Hülfsbuch für Astronomen etc von Lindenau und Bohnenberger 1817
Septbr Octbr p. 147 — 184. Er sagt: Es sey ein ausführlicher Metallbord-Spiegel Sextant gerade so
wie zu Columbus Zeiten

Astronomie Sarmiento